

Factsheet - Resultaten kwaliteitsindicator 8.2.1. Screening op ondervoeding bij in de kliniek opgenomen kinderen 2018

Percentage kinderen dat bij opname is gescreend op acute ondervoeding

Het percentage kinderen met acute ondervoeding bij opname in het ziekenhuis lijkt de laatste jaren stabiel tussen de 6.5 en 7%. De resultaten van het kalenderjaar 2018 sluiten hier op aan met een gemiddelde prevalentie van acute ondervoeding bij opname in het ziekenhuis van 6.8%.

Ondervoeding ontstaat vaak in de periode voor opname. De signalering in het ziekenhuis is een startpunt voor de behandeling, echter de opnameduur in het ziekenhuis is vaak te kort om effectief te behandelen. Het is daarom belangrijk om ook na de opname zorg te dragen voor een adequate behandeling van de ondervoeding. Hierbij is een goede (multidisciplinaire) samenwerking in de keten na ontslag uit het ziekenhuis van groot belang.

In 2008 heeft de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) de screening op ondervoeding bij kinderen én het behandelen van ondervoeding bij kinderen opgenomen in de 'Basisset Medisch Specialistische Zorg'. De inspectie publiceert jaarlijks [Het Resultaat Telt](#). Dit is een analyse op de kwaliteitsindicatoren van ziekenhuizen en particuliere klinieken. De resultaten van 2018 op de kwaliteitsindicatoren rondom ondervoeding zijn door de Stuurgroep Ondervoeding in overleg met de IGJ verwerkt in vier factsheets (screening op ondervoeding bij in de kliniek opgenomen kinderen, behandeling van ondervoeding bij volwassenen, behandeling van ondervoeding bij kinderen, screening ondervoeding geriatrische patiënten). Deze factsheet geeft de resultaten van 2018 op de indicator 'screening op ondervoeding bij in de kliniek opgenomen kinderen'.

De IGJ vraagt hierbij het volgende:

1. Het percentage kinderen (≥ 28 dagen en < 18 jaar) dat bij opname gescreend is op acute ondervoeding. Acute ondervoeding is als volgt gedefinieerd: kinderen (28 dagen-1 jaar) met een gewicht $<$ dan het getal bij -2 SD op de groeicurve gewicht naar leeftijd; kinderen (1- < 18 jaar) met een gewicht $<$ dan het getal bij -2 SD op de groeicurve gewicht naar lengte.

Er dient een continue meting uitgevoerd te worden. Hieronder verstaat de IGJ dat u elk kind (≥ 28 dagen en < 18 jaar) screent op ondervoeding gedurende het hele jaar en niet steekproefsgewijs.

2. Het percentage kinderen dat bij opname geclassificeerd is als acuut ondervoed (o.b.v. meten van lengte/gewicht).

3. Welk screeningsinstrument om het risico op ondervoeding te bepalen wordt gebruikt bij kinderen?

Met deze laatste vraag, vraagt de IGJ naar het instrument waarmee het risico op ondervoeding vastgesteld wordt. Let op: er is een verschil tussen het hebben van een (hoog) risico op ondervoeding en het acuut ondervoed zijn.

De IGJ stelt dat bij optimale screening ook op chronische ondervoeding wordt gescreend door de SD score te bepalen van lengte naar leeftijd, maar vraagt niet naar de resultaten van screening op chronische ondervoeding.

Ziekenhuizen:

In totaal hebben 83 Nederlandse ziekenhuizen gegevens aangeleverd waarvan 78 ziekenhuizen aangeven kinderen te behandelen in het ziekenhuis. Eén ziekenhuis¹ geeft aan dat de resultaten verwerkt zijn in de resultaten van een ander ziekenhuis en twee² ziekenhuizen geven aan geen continue meting uitgevoerd te hebben. Daarnaast geeft één³ ziekenhuis aan dat de cijfers alleen betrekking hebben op 17-jarigen. Kinderen tot en met 16 jaar worden op een andere locatie behandeld.

Voor de resultaten per ziekenhuis van het jaar 2018, zie tabel 1. Voor de landelijke resultaten van de kwaliteitsindicatoren screening en behandeling ondervoeding bij kinderen in de periode 2008 tot en met 2018, zie bijlage 1.

Resultaten van de ziekenhuizen met een continue meting

- Het screeningspercentage op acute ondervoeding en percentage acuut ondervoede kinderen:
In 2018 zijn 76.226 kinderen opgenomen in het ziekenhuis. Hiervan is gemiddeld 81.5% gescreend op acute ondervoeding en werd 6.8% gekwalificeerd als acuut ondervoed.
De norm gesteld door de Stuurgroep Ondervoeding is dat 80% van de kinderen bij opname gescreend moet worden op acute ondervoeding. Uit de analyse blijkt dat van de 77 ziekenhuizen die kinderen behandelen en waarvan de cijfers bekend zijn 51 (=66%) ziekenhuizen in 2018 deze norm behalen. Dit is stabiel t.o.v. vorig jaar (68%).
- Screeningsmethode risico op ondervoeding:
Van de 77 ziekenhuizen, die gegevens over screening ondervoeding bij kinderen hebben aangeleverd, gebruiken 69 ziekenhuizen (90%) het screeningsinstrument 'STRONGkids' om het risico op ondervoeding te meten. Ziekenhuizen die niet met 'STRONGkids' werken, screenen m.b.v. groeicurves en/of SD scores of een zelf ontwikkeld programma. Naar de resultaten van de screening op het risico op ondervoeding wordt door de IGJ niet gevraagd.

¹ Sint Maartenskliniek (Boxmeer)

² UMCG en Prinses Maxima Centrum voor kinderoncologie

³ Sint Maartenskliniek (Nijmegen)

Tabel 1: Screening op acute ondervoeding bij in de kliniek opgenomen kinderen 2018

	Aantal opgenomen kinderen	Aantal kinderen bij opname gescreend op acute ondervoeding	Aantal kinderen bij opname geclassificeerd als acuut ondervoed	Percentage kinderen bij opname gescreend op ondervoeding (%)	Percentage kinderen bij opname geclassificeerd als acuut ondervoed (%)
Laurentius Ziekenhuis (Roermond)	857	851	9	99	1
Streekziekenhuis Koningin Beatrix (Winterswijk)	507	500	6	99	1
Ziekenhuis Amstelland (Amstelveen)	208	200	2	96	1
RIVAS Zorggroep, Beatrixziekenhuis (Gorinchem)	788	755	17	96	2
Slingeland Ziekenhuis (Doetinchem)	398	381	9	96	2
Rijnstate (Arnhem, Velp en Zevenaar)	658	627	56	95	9
MCL (Leeuwarden)	741	706	50	95	7
Maasziekenhuis Pantein (Boxmeer)	484	461	10	95	2
St. Anna Ziekenhuis (Geldrop)	535	505	39	94	8
Reinier de Graaf Groep (Delft en Voorburg)	798	753	88	94	12
Ziekenhuis Rivierenland (Tiel)	435	410	13	94	3
VUmc (Amsterdam)	962	904	80	94	9
Jeroen Bosch Ziekenhuis ('s-Hertogenbosch)	792	744	59	94	8
Groene Hart Ziekenhuis (Gouda)	1088	1021	35	94	3
Medisch Spectrum Twente (Enschede)	1410	1320	192	94	15
Ziekenhuisgroep Twente (ZGT) (Almelo en Hengelo)	1528	1428	30	93	2
VieCuri (Venlo en Venray)	1011	938	14	93	1
St. Jans Gasthuis (Weert)	295	272	9	92	3
Zuyderland MC	1788	1646	45	92	3
LUMC (Leiden)	921	846	92	92	11
Máxima Medisch Centrum (Eindhoven en Veldhoven)	884	805	64	91	8
Deventer Ziekenhuis (Deventer)	1140	1036	110	91	11
Bravis ziekenhuis	1407	1269	70	90	6
IJsselland Ziekenhuis (Capelle aan den IJssel)	556	497	32	89	6
Flevoziekenhuis (Almere)	1144	1019	30	89	3
Sint Franciscus Vlietland Groep, Concern	1033	920	60	89	7
Rode Kruis Ziekenhuis (Beverwijk)	410	365	35	89	10
Röpke-Zweers Ziekenhuis Saxenburgh Groep (Hardenberg)	388	345	14	89	4
Zaans Medisch Centrum (Zaandam)	564	500	104	89	21

	Aantal opgenomen kinderen	Aantal kinderen bij opname gescreend op acute ondervoeding	Aantal kinderen bij opname geclassificeerd als acuut ondervoed	Percentage kinderen bij opname gescreend op ondervoeding (%)	Percentage kinderen bij opname geclassificeerd als acuut ondervoed (%)
Canisius-Wilhelmina Ziekenhuis (Nijmegen)	920	813	23	88	3
Noordwest ziekenhuisgroep, concern	2288	2022	226	88	11
Ziekenhuis De Tjongerschans (Heerenveen)	323	284	30	88	11
Ziekenhuis Gelderse Vallei (Ede)	782	687	72	88	10
Wilhelmina Ziekenhuis (Assen)	737	641	56	87	9
ZorgSaam Zeeuws-Vlaanderen (Terneuzen)	539	459	15	85	3
Van Weel-Bethesda Ziekenhuis (Dirksland)	625	532	8	85	2
Catharina Ziekenhuis (Eindhoven)	562	478	69	85	14
Albert Schweitzer Ziekenhuis (Dordrecht)	566	481	11	85	2
Ikazia Ziekenhuis (Rotterdam)	751	637	24	85	4
AMC (Amsterdam)	2768	2333	187	84	8
Amphia Ziekenhuis (Breda)	1599	1343	94	84	7
Maasstad Ziekenhuis (Rotterdam)	2719	2262	25	83	1
BovenIJ ziekenhuis (Amsterdam)	274	227	5	83	2
Spaarne Ziekenhuis (Hoofddorp en Heemstede)	1703	1399	111	82	8
Tergooi (Blaricum en Hilversum)	796	653	10	82	2
Isala concern	1012	829	93	82	11
Meander Medisch Centrum (Amersfoort)	1391	1122	37	81	3
Ziekenhuis Nij Smellinghe (Drachten)	598	482	70	81	15
Gelre Ziekenhuizen (Apeldoorn en Zutphen)	958	772	53	81	7
Admiraal De Ruyter Ziekenhuis (Goes en Vlissingen)	694	553	29	80	5
Haaglanden Medisch Centrum	849	675	18	80	3
Ommelander Ziekenhuis Groep (Delfzijl en Winschoten)	535	421	58	79	14
MC Groep (Lelystad, Dronten en Emmeloord)	558	432	18	77	4
Ziekenhuis St Jansdal (Harderwijk)	645	499	36	77	7
Elkerliek Ziekenhuis (Helmond en Deurne)	661	511	11	77	2
UMC Utrecht (Utrecht)	3813	2929	45	77	2
Onze Lieve Vrouwe Gasthuis (Amsterdam)	1547	1171	72	76	6

	Aantal opgenomen kinderen	Aantal kinderen bij opname gescreend op acute ondervoeding	Aantal kinderen bij opname geclassificeerd als acuut ondervoed	Percentage kinderen bij opname gescreend op ondervoeding (%)	Percentage kinderen bij opname geclassificeerd als acuut ondervoed (%)
Antonius Ziekenhuis (Sneek)	625	473	17	76	4
Westfriesgasthuis (Hoorn)	857	647	28	76	4
Bernhoven (Uden en Oss)	1090	822	56	75	7
Sint Maartenskliniek (Nijmegen)	24	18	1	75	6
St. Antonius Ziekenhuis (Nieuwegein)	1328	940	120	71	13
HagaZiekenhuis (Den Haag)	1699	1189	49	70	4
Diakonessenhuis (Utrecht en Zeist)	693	478	36	69	8
Waterlandziekenhuis (Purmerend)	493	339	4	69	1
Martini Ziekenhuis (Groningen)	932	629	41	67	7
UMC St Radboud (Nijmegen)	2191	1395	137	64	10
Het LangeLand Ziekenhuis (Zoetermeer)	547	336	28	61	8
Alrijne Ziekenhuis	1061	640	99	60	15
MUMC, Academisch Ziekenhuis Maastricht (Maastricht)	2186	1315	57	60	4
Elisabeth-TweeSteden Ziekenhuis	1046	609	38	58	6
Erasmus MC (Rotterdam)	4500	2582	298	57	12
Treant Zorggroep, locatie Scheper Ziekenhuis (Emmen)	283	154	17	54	11
Treant Zorggroep, locatie Ziekenhuis Bethesda (Hoogeveen)	505	249	32	49	13
UMCG (Groningen)	641	283	41	44	14
Treant Zorggroep, locatie Refaja Ziekenhuis (Stadskanaal)	582	164	22	28	13

Conclusie

Het aantal ziekenhuizen dat minimaal 80% van de kinderen bij opname screent op ondervoeding is in 2018 stabiel gebleven (66%). Voor de overige ziekenhuizen is het van belang om elke stap goed te definiëren met aandacht voor de verdeling van verantwoordelijkheden tussen de verschillende disciplines. Als hulpmiddel kan de leidraad 'Screening en behandeling van ondervoeding bij kinderen opgenomen in Nederlandse Ziekenhuizen' gebruikt worden. Dit protocol is te vinden op de site van de Stuurgroep Ondervoeding.

Sinds 2008 is het screeningspercentage gestegen van 22% naar gemiddeld 81.5% in 2018. Het percentage kinderen met screeninguitslag 'ondervoed' is in 2018 6.8% en vergelijkbaar met voorgaande jaren.

Het aantal ziekenhuizen dat screent op het risico op ondervoeding m.b.v. 'STRONGkids' is gestegen van 85% naar 90% van de ziekenhuizen. Opvallend is dat drie ziekenhuizen aangeven het risico op ondervoeding te screenen met behulp van SD-scores. Er is een verschil tussen het screenen op het risico op ondervoeding en het vaststellen van acute ondervoeding. Om te screenen op het risico op ondervoeding adviseert de Stuurgroep Ondervoeding de 'STRONGkids' te gebruiken. Om acute ondervoeding vast te stellen worden op basis van gewicht en leeftijd (28 dagen – 1 jaar) of gewicht en lengte (1-18 jaar) de SD-score bepaald. Een hoog risico op ondervoeding volgens de 'STRONGkids' is niet hetzelfde als acuut ondervoed zijn.

Bijlage 1: Resultaten kwaliteitsindicatoren screening en behandeling van ondervoeding kinderen 2008-2018

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Screening											
Instellingen (n)	34	63	79	87	88	90	91	90	78	75	77
Steekproef (n)	21	30	30	32	24	18	13	3	0	2	2
Steekproef (%)	62	48	38	37	27	20	14	3	0	3	3
Opnames (n)	47.595	69.282	94.289	103.114	92.897	86.410	87.048	86.656	92.065	79.625	76.226
Gescreend (n)	10.539	30.567	46.054	53.985	58.946	61.391	65.973	65.720	73.201	63.301	60.933
Ondervoed (n)	993	3280	4422	4723	5010	4981	4551	4277	4.978	4.101	4.001
Gescreend gemiddeld (%)	44	54,8	62	80,6	69,1	73	78,8	80,5	80,8	82,2	81,5
SD	34,6	31,6	26,5	22,8	21,9	18,4	14,6	13,2	12,6	12,6	13,8
Gescreend gewogen gemiddelde (%)	22,1	44,1	48,8	52,4	63,5	71,0	75,8	75,8	79,5	79,5	79,9
Ondervoed gemiddeld (%)	12,7	13,2	10,9	7,1	8,6	8,6	7	6,7	6,6	6,4	6,8
SD	17,7	12,4	10,3	7,9	5,7	6,8	4,6	5,1	4,0	4,2	4,4
Ondervoed gewogen gemiddelde (%)	9,4	10,7	9,6	8,7	8,5	8,1	6,9	6,5	6,8	6,5	6,6
Behandeling											
Instellingen (n)	10	13	42	68	73	78	85	80	60	56	57
Continue meting (%)						36	56	91	95	97	96
Ondervoede kinderen op 4 ^{de} opnamedag (n)	30	537	383	434	561	874	1067	1096	1542	1443	1055
Ondervoede kinderen op 4 ^{de} opnamedag (%)	3	16	8	9	11	18	23	26	31	35	26
Adequate eiwit inname (n)	17	406	267	316	312	660	673	731	948	890	705
Adequate energie inname (n)	17	408	252	291	325	636	643	689	885	805	635
Adequate eiwit inname (%)	69,8	72,7	71	76,6	66,8	77	69,2	68,2	63,4	68,9	67,3
Adequate energie inname (%)	71,3	73,2	70,4	81	66,2	74,6	65,8	65,0	58,5	63,8	61,7
Adequate eiwit inname (gewogen gemiddelde %)	56,7	75,6	69,7	72,8	55,6	75,5	63,1	66,7	61,5	61,7	66,8
Adequate energie inname (gewogen gemiddelde %)	56,7	76,0	65,8	67,1	57,9	72,8	60,3	62,9	57,4	55,8	60,2